

VERTROUWELIJK

HET ONTWERP BEGINSSELPROGRAM VAN DE SWP.

S a m e n v a t t i n g

Tijdens een landelijke conferentie van de Bruggroep dd. 12 juli 1959 werd besloten tot de oprichting van een politieke partij, die de naam "Socialistische Werkers Partij" (SWP) ontving.

Door het voorlopige partijbestuur werd een commissie gekozen, die een ontwerp beginselprogram opstelde. Dit 26 pagina's tellende ontwerp moet tussen 10 en 24 november in de plaatselijke afdelingen worden besproken.

Het oprichtingscongres van de SWP, dat in augustus van dit jaar werd bepaald op 23 en 24 januari 1960, zal zijn definitieve goedkeuring aan het ontwerp beginselprogram moeten geven.

Blijkens de inleiding van het ontwerpprogram stelt de SWP-leiding zich op de basis van "het wetenschappelijk socialisme van Marx en Engels" met als uiteindelijk doel een klassenloze maatschappij.

Een vergelijking van het ontwerp beginselprogram van de SWP met het veel uitvoeriger program van de CPN leert o.a., dat het laatste een meer doctrinair karakter draagt. Verder blijkt, dat het SWP-program vooral van de CPN-beginselen afwijkt in zijn visie op de verhouding tot de CPSU en de Sowjet-Unie.

11 november 1959

VERTROUWELIJK

HET ONTWERP BEGINSELPROGRAM VAN DE SWP.

I. Inleiding

Zoals bekend, werd tijdens de landelijke conferentie van de Bruggroep dd. 12 juli 1959 besloten tot de oprichting van een politieke partij, die de naam "Socialistische Werkers Partij" (SWP) ontving. Men koos een voorlopig partijbestuur, dat op 9 augustus voor de eerste maal in vergadering bijeen kwam. Door dit bestuur werd o.m. een uit vijf personen bestaande commissie benoemd, die belast werd met het ontwerpen van de statuten en het beginselprogramma van de nieuwe partij. G. WAGENAAR en J. HOOGCARSPHEL, destijds vooraanstaande leden van de CPN, maakten deel van deze commissie uit. Het concept beginselprogramma werd op 24-10-1959 in een zitting van het partijbestuur besproken. Na er enkele kleine wijzigingen in te hebben aangebracht verklaarde men zich er mede accoord.

Het partijbestuur zegde in een circulaire aan de afdelingsbesturen dd. 20 oktober j.l. toe, dat zij het ontwerp-programma in elk geval vóór 7 november zouden ontvangen. Tussen 10 en 24 november moet het stuk in de plaatselijke afdelingen worden besproken. Eventuele voorstellen tot wijziging en aanvulling moeten vóór 1 december in het bezit van het partijbestuur zijn. Tenslotte zal het programma ter definitieve goedkeuring worden voorgelegd aan het oprichtingscongres van de SWP. In augustus werd de datum hiervan vastgesteld op 23 en 24 januari 1960.

II. Het ontwerp-programma.

1. Algemeen

Blijkens de inleiding stelt de SWP-leiding zich op de basis van "het wetenschappelijk socialisme van Marx en Engels" met als perspectief en doel: een klassenloze maatschappij.

Na deze inleiding volgen beknopte beschouwingen over de volgende punten:

De wereld van vandaag:

De ontwikkeling van de kapitalistische maatschappij gaat verder in de richting van monopolievorming. Het einde van het koloniale

VERTROUWELIJK

tijdperk is in zicht. De democratische rechten van de arbeiders in de kapitalistische maatschappij, hoewel toegenomen, blijven bedreigd. De strijd voor de vrede is de belangrijkste taak van de arbeidersklasse.

De toestand in Nederland:

Na de economische crisis van de dertiger jaren ging de monopolievorming ook in Nederland versneld door. Men doorstond de gevolgen van de Tweede Wereldoorlog en van de Indonesische revolutie. De concurrentiepositie van het monopoliekapitaal wordt gehandhaafd ten koste van de arbeiders.

De klassenstrijd:

Ondanks de beperkte medezeggenschap van de arbeiders gaat de klassenstrijd voort. Door politieke machtsvorming van de arbeidersklasse moet deze medezeggenschap worden uitgebreid. Geen enkele vorm van medezeggenschap kan echter de tegenstrijdige belangen van bourgeoisie en proletariaat blijvend met elkaar verzoenen.

Het socialisme:

In plaats van medezeggenschap moet de arbeidersklasse volledige zeggenschap over de productie verkrijgen: dit is het belangrijkste grondbeginsel voor de overgang naar de socialistische maatschappij in ons land.

De weg naar het socialisme:

De Nederlandse grondwet biedt de mogelijkheid tot het langs wettelijke en democratische weg verwezenlijken van de wil van de meerderheid van het volk onder aanvoering van de arbeidersklasse. De weg naar het socialisme kan echter alléén op parlementaire wijze afgelegd worden, wanneer de strijd tussen socialisme en kapitalisme tot het eind toe - zonder gewelddadig verzet van de zijde van de bourgeoisie - haar zuivere afspiegeling kan vinden in het parlement.

VERTROUWELIJK

De socialistische democratie:

De grondwettelijke rechten zullen bij de overgang naar het socialisme worden bevestigd en uitgebreid. Ten aanzien van de ideologische of politieke meningsverschillen die bij de overgang naar de socialistische planeconomie zullen blijven bestaan, zal onderdrukking of discriminatie niet worden toegestaan. Geleidelijk zullen de klassentegenstellingen en de klassen zelf verdwijnen. In plaats van de klassenstrijd wordt de vrije strijd der meningen de belangrijkste voorwaarde voor de maatschappelijke en culturele vooruitgang.

De economische ontwikkeling onder het socialisme:

De welvaart zal toenemen. Parallel daarmee zullen de economische organen overwicht krijgen op de politieke. De staat zal "afsterven", d.w.z. bij verdwijning van het onderscheid tussen de klassen zal de "rgering over personen" plaats maken voor "het beheer over zaken".

Internationale solidariteit:

De strijd voor de opbouw van socialisme in ons land staat nie op zichzelf. De Sowjet-Unie en alle andere "socialistische" landen zijn de natuurlijke bondgenoten van de Nederlandse arbeidersbeweging. Deze internationale verbondenheid mag niet leiden tot inmenging in de zelfstandige politieke ontwikkeling en de strijd voor het socialisme in een bepaald land.

De SWP in de strijd voor het socialisme in Nederland:

Bij haar deelneming aan de klassenstrijd zal de SWP de onhoudbaarheid aantonen van in de arbeidersklasse bestaande reformistisch illusies, waardoor de klassenstrijd aan de belangen van het kapitalisme ondergeschikt wordt gemaakt. De reformistische politiek van de PvdA leidt tot verzwakking van het socialistisch bewustzijn. De CPN heeft geen inzicht in de zich voortdurend wijzigende strijdvoorwaarden van de arbeidersklasse. Hoewel zij niet pacifistisch is, acht de SWP samenwerking met de "Pacifistisch Socialistische Partij" niet onmogelijk.

VERTROUWELIJK

2. Beoordeling.

Een vergelijking tussen het ontwerp-program van de SWP en het beginselprogram van de CPN leert, dat het laatste een veel polemischer en een meer doctrinair karakter draagt dan dat van de SWP. Dit komt ook tot uitdrukking in een veel scherpere formulering van de zienswijze ten aanzien van verschillende politieke en economische vraagstukken. Ook is het CPN-program veel uitvoeriger. Het geeft bijv. een vrij gedetailleerde omschrijving van de inrichting van de zogenaamde democratische volksstaat.

Verder is de inhoud van het CPN-program doorgaans veel onverzoenlijker, en kritischer van toon ten aanzien van de kapitalistische maatschappij en de Westerse democratie. Het CPN-program is in dit opzicht vooral anti-Amerikaans gekleurd. Omdat de scheuring met de CPN nog betrekkelijk recent is, hebben de samenstellers van het SWP-program kennelijk niet kunnen laten er hier en daar het karakter van een apologie aan te geven. Dit komt vooral tot uitdrukking in die passages, waar critiek wordt geleverd op bepaalde verschijnselen binnen de CPN, nader aangeduid als bureaucratisme, dogmatisme, sectarisme, alsmede schending van het democratisch centralisme, hetwelk leidde tot onderdrukking van de vrijheid van meningsuiting.

Hoewel de opstellers overigens pretenderen primaire communistische beginselen als klassenstrijd, democratisch centralisme, dictatuur van het proletariaat etc. aan te hangen, geven zij bij de uitwerking hiervan blijk enigermate af te wijken van hetgeen de CPN in dit opzicht te berde brengt. Toch moeten de "revisionistische" karaktertrekken van de SWP niet in de eerste plaats in deze afwijkingen worden gezocht. Deze tendens is namelijk veeleer gelegen in de wijze waarop in het ontwerp-program de verhouding tot de CPSU en de Sowjet-Unie wordt geschetst. Volgens de communistische terminologie betreft dit in feite de uitwerking van het beginsel van het "proletarisch internationalisme".

De CPN zegt in haar program zélf haar politiek te bepalen, daarbij overigens uitgaande van de ervaringen van de CPSU en de Sowjet-Unie en erkent voorts, dat elk volk en elk land langs een eigen weg naar het socialisme gaat. Niettemin wordt in het CPN-program

VERTROUWELIJK - 5 -

VERTROUWELIJK

tegelijktijd beweerd, dat de ondersteuning van de Sowjet-Unie "de eigen zaak van de Nederlandse arbeidersklasse" is en dat geen doeltreffende strijd denkbaar is, "die niet berust op de hechtst mogelijke solidariteit met de Sowjet-Unie". Hoewel niet expressis verbis wordt hier de Sowjet-Unie de leidende rol bij de uitbouw van het socialisme in de wereld toegekend.

Het SWP-program uit zich op dit punt veel voorzichtiger en kritischer. Daar wordt namelijk gesteld, dat "de Sowjet-Unie en alle andere landen waar de kapitalistische productieverhoudingen reeds zijn doorbroken (dus ook bijv. Joegoslavië), de natuurlijke bondgenoten van de Nederlandse arbeidersklasse" zijn.

Hieraan wordt bovendien nog onmiddellijk toegevoegd, dat deze internationale verbondenheid niet de vorm mag aannemen van "een kritiekloze bewondering of goedkeuring van alles wat in die landen gebeurt of van een beperking of inmenging in de zelfstandige politieke ontwikkeling en de strijd voor het socialisme in ons land".

Verder is het nog van belang erop te wijzen dat het SWP-program in veel sterkere mate dan de CPN gelooft in de mogelijkheid om "het socialisme" langs parlementaire weg te verwezenlijken.

Bekend is, dat de opstellers van het SWP-program kennis hebben genomen van de beginselprogramma's van buitenlandse communistische partijen, die "een eigen weg" prefereren (zoals de Bond van Joegoslavische Communisten en de Socialistische Volks Partij van Larsen in Denemarken). De indruk werd verkregen, dat de Nederlandse opposanten zich er evenwel niet uitdrukkelijk door hebben laten leiden. Een eerste vergelijking tussen het SWP-program en dat van de partij van Larsen leert, dat de SWP met haar huidige ontwerp - ondanks alle afwijkingen - ideologisch toch altijd nog dichter bij het door Moskou geleide communisme staat, dan de Deense oppositie-groep.

Tenslotte zij nog opgemerkt, dat het begrip "revisionisme" in het ontwerp-beginselprogramma van de SWP niet voorkomt. Wel wordt erin gewaarschuwd tegen "reformisme". Hierbij heeft men dan speciaal het oog gericht op de Partij van de Arbeid.

VERTROUWELIJK

De Pacifistisch Socialistische Partij (PSP) wordt door de SWP niet alleen gezien als een medestrijder voor vrede en ontwapening, maar "mogelijk ook" als een medestrijder voor het socialisme. Vooral wat het laatste aangaat, onderscheidt de SWP zich van de CPN.

De CPN-leiding verklaarde kortgeleden, bij monde van Paul de GROOT, de PSP als een anti-communistische beweging te zien, waarmee samenwerking vrijwel onmogelijk moet worden geacht.

11 november 1959

VERTROUWELIJK